

випадки неправильного вживання дієприслівникових зворотів. Так, наприклад, у реченні „Замовивши чайну церемонію на чотирьох осіб з цією карткою, ми повертаємо 15% від ціни” діяч головної частини не збігається із тим, хто має виконувати дію, позначену дієприслівниковим зворотом. Правильні варіанти: Замовивши чайну церемонію на чотирьох осіб з цією карткою, ви повернете 15% від ціни. Або: Якщо ви замовите чайну церемонію на чотирьох осіб з цією карткою, ми повертаємо 15% від ціни.

Також було виявлено помилки у процесі побудови однорідного ряду: „М'які частини, кухні, вітальні, доступні ціни” (порушення логічності ряду; ціни не входять до логічного ряду); „Отримай 10% знижки на ресторани у День народження та іменини” (однорідні члени цього речення є синонімічною парою, тому не можуть утворювати ряд).

Натрапляємо на недоліки, пов'язані з порушенням граматичних норм: „А при (замість від; прийменник при уживається для позначенням предмета, місця, простору) сильному болі в горлі прийміть „Strepsils intensive”.

Проаналізувавши фактичний матеріал, можна сказати, що рівень мовленнєвої культури телереклами вищий (≈ 32% таких текстів містять лексичні, морфологічні, синтаксичні, логічні помилки), ніж друкованих текстів (≈ 73% таких текстів містять орфографічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні, логічні помилки). Найпоширенішою помилкою телереклами є пом'якшення шиплячих (90% усіх текстів). Основною причиною порушення норм сучасної української літературної мови є незнання правил, некомпетентність копірайтерів та редакторів. Головним способом уникнення помилок різного типу є підвищення мовленнєвої культури, компетентності фахівців, які створюють рекламні тексти.

За результатами дослідження помилок реклами можна зробити наступні **висновки**:

1. Найпоширенішою помилкою є використання русизмів, суржикових слів.
2. Відсутність належного опрацювання авторського мовлення призводить до грубих лексичних, граматичних, орфографічних та пунктуаційних помилок у рекламних текстах.
3. Рекламні агентства часто нехтують основними принципами і законами рекламного бізнесу, що позначається як на ефективності рекламної кампанії, так і на іміджі компанії-замовника.
4. Український рекламний бізнес працює за принципом максимальної економії коштів і часу: замість того, щоб знімати свій ролик, перекладаємо зарубіжний, замість того, щоб запросити редактора, покладемо відповідальність за текстову частину на дизайнера, замість того, щоб скористатися словником, скористаємося інтернетом.

Універсального рецепту, який дозволив би уникати подібних помилок, не існує, проте розуміння відповідальності рекламних працівників за той продукт, який вони випускають на телеекрани, а потім і на ринок, могло б суттєво зменшити кількість недоречностей. Оскільки найпомітнішими залишаються мовні помилки, поява кваліфікованих дикторів, які спеціалізуються саме на телерекламних текстах могла б дещо виправити ситуацію.

Отже, це дослідження показує, що в рекламних текстах часто трапляються лексичні, синтаксичні, стилістичні та інші помилки, які знижують їхню ефективність. Висока культура мовлення повинна бути основою мови рекламної продукції, а значить і рекламіста як людини, що є прикладом для мовного наслідування. Кожна освічена людина має дотримуватись культури своєї мови та не допускати мовних помилок [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дерпак О. В. Ефективність реклами: мовні особливості / О. В. Дерпак // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – 2010. – № 8. – С.24 – 33.
2. Закон України «Про рекламу» від 03.07.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 39. – С.182.
3. Сорба А. І. Культура мови сучасної реклами [Електронний ресурс].– Режим доступа: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010 / Economics/74160.doc.htm.

Завойовська І.

Науковий керівник – доц. Чуловський Б. С.

ТЕМА БОГА І МИТЦЯ В ПОЕЗІЯХ В. СТУСА ТА Р. М. РІЛЬКЕ

Біблійні мотиви в мистецтві та, насамперед, в літературі, вже давно стали найважливішим провідником ідей про духовні основи людського буття. Звернення до них у художній творчості визначає напрямок і характер духовно-моральних шукань як окремої особистості, так і цілого народу в ту чи іншу епоху. Тому вивчення біблійних мотивів у поезії В. Стуса та Р. М. Рільке набуває особливого значення.

Творчість Райнера Марія Рільке і Василя Стуса належить до різних національних культур і літературних епох. Проте обом поетам притаманна схожість не лише в художній розробці певної тематики, а й у самій моделі, діалектиці образного осмислення глобальних проблем буття. За словами Лесі Кравченко, «Стус і Рільке перегукуються у щирості з читачем і собою, у відкритості форми, прагненні пізнати гармонію світу та гармонію висланого еґо». Зрозуміти творчість будь-якого митця можливо лише за умов глибокого та всебічного аналізу матеріалів його творчої діяльності на основі здобутків критичної літератури в поєднанні з власним читацьким досвідом. Вітчизняними літературознавцями написано чимало праць, присвячених письменницьким здобуткам В. Стуса і Р. М. Рільке. Зокрема, поетичну спадщину В.

Стуса досліджували Ю. Бедрик, Т. Беценко, Н. Бойко, М. Єгорченко, М. Жулинський, Є. Іщенко, М. Кодак, М. Коцюбинська та багато інших. Як писав Юрій Шевельов, «обидва поети шукають образу почувань і станів людини в їхньому ставанні, а не в їхній завершеності» [1, 389]. А це ставання в обох поетів відбувалося через поглиблення теми Бога, невід'ємної від теми митця, теми особистісного самовизначення поета в суспільстві. Яскравіше це виявилось в долі і творчості В. Стуса.

Життя і творчість Василя Стуса схоже на спалах – настільки яскраво заявив він про себе, настільки трагічно склалася його доля. Не все з творчої спадщини В. Стуса збереглося, багато конфісковано й знищено в страшні роки його табірних страждань. Однак той спадок, що все-таки вдалося зберегти, засвідчує громадянський подвиг митця. Олег Гарицький у статті «Мистецтво бути собою» зазначає, що «В. Стус – поет розумовий, «поет голови». Суть його мистецького феномену полягає якраз у тому, що він поет філософського складу, заглибленості в онтологічну проблематику. Він переймався питаннями вини та відповідальності, ставлення людини до свого покликання й до смерті». Стус, як поет і людина, повсякчас перебуває в безперервному процесі будівництва самого себе.

Поезію Василя Стуса можна схарактеризувати як духовну медитацію, розкриття потенційних можливостей власного духу. Глибоке усвідомлення вартості офіри Богові найкращих його синів задля порятунку українського народу призводить до неоднозначного трактування поетом образу Творця.

Творчість австрійського поета Р. М. Рільке пройнята великою духовною силою, поетичними відкриттями та філософською заглибленістю. Його поезія сповнена любові до людей і світу. Він прагнув єдності та одухотвореності в навколишній дійсності. На його думку, поет – це Божий посланець, наповнює моральним сенсом все навкруги і, «як янгол позначає двері тих, хто буде врятований, легким дотиком торкається душі людини, допомагаючи їй усвідомити вічність». О. Попов у статті «Майстер високої самотності» говорить про особливості світовідчуття Рільке, про його здатність зазірати «по той бік речей». «... Він безпосередньо будує тонкий світ, куди відходять душі і де існує, як тонка речовина, зміст, емоція. У цьому світі є безмежжя, долини, сутності. Внутрішній простір може концентруватися в ті або ті істоти: ангелів, Бога, людську душу. Він насичує все, що вібує резонансно з душею: ніч, вітер, море, скрипкові мелодії, буревій».

Бог Стуса не є Богом покори і терпіння, бо саме його народження в душі поета є зародком невпокореності, відчуття власної сили, протистояння сатанинському світові жадоби, взаємної ненависті й недовіри. Ось чому, звертаючись до Господа, він просить:

*Опорятуй на мить,
а далі я, огоетаний, врятую
себе самого сам, самого сам.*

Стусовим віршам притаманна така особливість, про яку Констянтин Москалець говорить як про «колстнечу протилежностей і неможливість урівноважити їх», а Микола Рябчук у статті «Небіж Рільке» і «Син Тараса» додає: «Відтак суто християнське «Вознось мене, мій Боже, чи карай» поєднуються у нього з титанічним «то ж ти – повище себе стань. Над долі залізний знак. Над себе – і над світ, передовірившись своїй сваволі» [1, 231].

Бог для Стуса – вічність, пристанище душі, де вона позбувається земних пут і самої смерті, та водночас самотвориться, переходить у нову якість:

*«... своєю тінню, власним небуттям
я відчуваю власну смерть живою,
як і загибель самовороття».*

(«Палімпсести»).

Власна смерть мислиться поету не як тлін і завершення всього, а як початок нового духовного самозведення. Саме в цьому ліричний герой «Палімпсестів» вбачає можливість спасіння, продовження життя, а отже, й народження нової поезії.

З Богом пов'язує життя і Рільке. Але на відміну від стусівського розуміння Бога, як можливості порятунку від жахів життя, шляху до нового духовного відродження, Бог Рільке – це саме життя, що пульсує в речах та істотах. «Бог» і «життя» для поета були взаємопроникні та взаємозамінні: не «життя» символізує «Бога», а навпаки. «Бог» є своєрідною «універсальною метафорою», пантеїстичним узагальненням, що виражає не тільки стихії природи, внутрішню динамічну єдність світу,

*«Природа є Бог!»:
Ми ростемо, а світ – як дитина
Очима квітів дивиться на нас ...*

(«Для терну, і троянди, і терпіння»).

а й визначає людське буття. Так, ліричний герой віршів-молитов, як їх називає сам автор «Книги життя чернечого» і «Книги прощ», веде розмову з Господом. Герой запитує Господа, просить його, ділиться з ним своїми сумнівами, роздумами. Бог є довіреною особою людини. Він «тихий», «мовчазний», «боязкий», «смирений», тому йому можна довірити все.

Бог, «гортаючи» сторінки людського життя, визначає його зміст, маючи незбагненну таємничо-містичну владу над людьми і світом – така ідея вірша «Живу я просто» з «Книги життя чернечого». Ліричний герой сповнений єдиного бажання:

*з віком хочу йти,
Вчувати вітер віщого листа,
Якого склали Бог, і я, і ти.
Чужа рука його вгорі горта.*

Бог у Рільке вміщує в собі все земне буття, визначає вартість усього, навіть найменшої частки (вірш «Тебе знаходжу всюди і в усьому»). Він усьому дає життя, все наповнює значенням. Він і сам є життя.

Бог у Рільке є символом єдності всесвіту і людини, або ж нероздільності природи і душі, людини і Бога. Водночас людина є частинкою космосу, що перебуває у вічному русі, становленні, яким керує Бог [2, 11].

Стислий аналіз теми Бога в поезії Стуса і Рільке підтверджує думку про те, що обидва поети сенс життя вбачали в осягненні вічності, в прилученні до Бога. В Стуса свідченням цього є збірка «Палімпсести», у Рільке – «Дуїнянські елегії» та «Сонети до Орфея», які перекладав і високо цінував Стус, зазначаючи: «... поезії Рільке – це плоди ... внутрішнього дозрівання, прсзріння суті світу через людську добрість і високість, через болісний процес осягненнярадості бути з світом «на ти» [4, 239]. В австрійського поета осмислення вічності – це, передусім, усвідомлення всесвітньої гармонії, довершених законів космосу, а в українського – шукання свого людського і «надлюдського призначення у глибинах релігійно-філософського екзистенційного самоусвідомлення. Трагічно переживаючи тоталітарні часи, забуття Бога, Стус писав: «Мої оскарження – глобальні, а не якісь вузькочасові, режимні ...» [5, 66].

Заслуга обох великих митців світу полягає в тому, що вони наповнили конкретно-життєвим змістом саме поняття «буття», не тільки зобразивши форми побутування людською психіки в багатогранних зв'язках з соціальними, філософськими таморально-етичними основами життя, а й розкривши у своїй поетичній творчості аспекти власного внутрішнього світу. У цьому процесі важливого значення набуло збереження і подальший розвиток цілісного образу особистості митця, утвердження його цінності в житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герої та знаменитості в українській культурі. – К., 1999.
2. Борецький М. Світ Рільке// Зарубіжна література. – 2000. - № 11.
3. Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. Т. 4. – Львів, 1994.
4. Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. Т. 5 (додатковий). – Львів, 1998.

Матвєєва К.

Науковий керівник – доц. Кучма Н. З.

СИМВОЛІКА ТА ОБРАЗНІСТЬ ЛІРИКИ ВІЛЬЯМА БАТЛЕРА ЄЙТСА

Постать В. Б. Єйтса у літературному процесі ХХ сторіччя оточена низкою міфів, які по-різному тлумачать образ поета. Серед найпоширеніших можна назвати такі: 1) Єйтс – патріот Ірландії, творець нового ірландського міфу; 2) Єйтс – патріот Ірландії й англomовний аристократ; 3) Єйтс – містик та окультист; 4) Єйтс – автор любовної лірики; 5) Єйтс – нобелівський лауреат, творець поетичної мови ХХ сторіччя [5, с. 171]. Усі ці варіанти образу автора передбачають різноплановість прочитань його творів.

Інтерпретація творів В. Б. Єйтса у розрізі постколоніального відродження не позбавлена смислу, адже серед міфів навколо постаті письменника є й образ суто ірландського поета-патріота, творця нового ірландського міфу. Саме такий погляд на творчість В. Б. Єйтса простежується у передмові С. Павличко до видання «Лірика» 1990 року [3]. Привертають увагу історичні паралелі між Україною та Ірландією, особливо між становищем звільненої від британського панування Ірландії в часи пізньої творчості В. Б. Єйтса та становищем України після розпаду СРСР і здобуття незалежності. З такої точки зору стиль перекладів О. М. Мокровольського та інших, які працювали над збіркою 1990 року, – виправдане, виважене явище цілком у руслі тенденцій епохи: В. Б. Єйтс начебто переноситься із постколоніального ірландського ґрунту на постколоніальний український ґрунт [5, с. 174].

У ранній творчості В. Б. Єйтса, побудованій в основному на ірландській міфології, яскраво простежується тяжіння автора до містичних, духовних та окультичних наук, а також до символізму та декадансу з використанням алегоричної образності, творчої містики і символічних уявлень. Зокрема, поезію «Падоліст» [2, с. 35] можна охарактеризувати одним словом: меланхолія. Образ опадання листя в цьому вірші символізує згасання життя, викликаючи почуття смутку за коханням, яке вмирає. Використання повтору «*Жовкві й вологі кущі горобини, Жовкві сунічні поляни в лісах*» навіює меланхолійний настрій, оскільки жовтий колір часто асоціюється саме з меланхолією, недугом. Увесь вірш просякнутий відчуттям небуття, смерті як кохання, так і життя. У невеликому вірші автор створює одну суцільну емоцію, легко і без перебільшень. Почуття туги за спокоєм і миром простежується у вірші «Озерний острів Іннісфрі» [2; с. 47]. Автор переносить свого ліричного героя із шумного Лондона в Ірландію, у графство Слайго на незаселений острів Іннісфрі. Вірш був створений під впливом поезії «Уолден» Генрі Торо, яку автор неодноразово чув від свого батька. Образи вулика, куреня з лози та глини, пісні цвіркунів, зоряної опівночі, полуденного розмітлого непоквапу власне і створюють атмосферу того жаданого спокою. Саме бажання піти до природи, злитися з нею підкреслює почуття втоми від міського, квапливого життя.

Поезія «Коли Ви, сива й сонна...» [2; с. 49] показує нам вже іншого Єйтса – емоційного, пристрасного. У кожній із трьох строф міняється настрій ліричного героя: перша строфа насичена відчуттям спокою, комфорту, перед нами постає образ літньої жінки, яка розгортає книгу при вогні свічки чи каміну. У другій строфі ми простежуємо емоційність автора: «*Як Вашу граціозність я люблю! І ту красу – нещирю чи правдиву, І душу пілігримську – щире диво...*». Тобто В. Б. Єйтс підкреслює, що любов – це не тільки почуття зовнішнє, але і